

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן

פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין אי.סי. איי טלקום בע"מ לבין תדיטל אוטומוטיב אלקטרוניקס בע"מ

ותכטל אלקטרוניקס בע"מ

1. פתח דבר

ביום 12 במרץ 2000 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), להסכם בין אי.סי. איי טלקום בע"מ (להלן: "אי.סי.איי") לבין קבוצת רוכשים של שתי חברות בבעלות אי.סי.איי, תדיטל אוטומוטיב אלקטרוניקס בע"מ (להלן: "תדיטל") ותכטל אלקטרוניקס בע"מ (להלן: "תכטל"), ובו כבילות בדבר הקשרים העתידיים בין אי.סי.איי לבין תדיטל ותכטל.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, וכי הן אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסכם

2.1 הצדדים להסדר

אי.סי. איי טלקום בע"מ – אי.סי.איי היא חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסת NASDAQ. החברה עוסקת בייצור ציוד תקשורת עבור ספקי תקשורת, תוך התמקדות במערכות גישה ורשתות תמסורת. הכנסות החברה בשנת 1999 עברו את רף מיליארד הדולר, חלקן הארי מיצוא לחו"ל.

ביום 10 בפברואר 2000 אישרתי מיזוג בין אי.סי.איי לבין תדיראן תקשורת בע"מ. המיזוג נעשה על דרך הטמעת עסקי תדיראן תקשורת באי.סי.איי, בכללן תדיטל ותכטל, שהוחזקו קודם למיזוג על-ידי תדיראן תקשורת.

תדיטל אוטומוטיב אלקטרוניקס בע"מ – תדיטל היא חברה פרטית, שבמועד זה כל מניותיה בידי אי.סי.איי. לאחר העברת המניות לידי הרוכשים יוותרו בידי אי.סי.איי 15% ממניות החברה, אשר לאחר שנתיים למן השתכללות עסקת המכר כפופות לאופציית call שבידי הרוכשים. החברה

פועלת בתחום המודלים האלקטרוניים לתעשיית הרכב, בהם נעשה שימוש, בין היתר, במעגלים מוכלאים.

תכטל אלקטרוניקס בע"מ – החברה מצויה בבעלות בלעדית של תדיטל. פעילות החברה מתמקדת בתחום המעגלים המוכלאים. הכנסות החברה מצויות בירידה עקבית ונמשכת, ובמיוחד חלק ההכנסות שמקורו מפעילות בישראל, ומשקפות את מעבר תחום התקשורת לטכנולוגיה בה לא נעשה שימוש במעגלים מוכלאים.

2.2 הכבילות בהסדר

בין אי.סי.איי לבין קבוצת רוכשים נכרת הסכם למכירת 85% ממניות חברת תדיטל לידי קבוצת הרוכשים. בנוסף ניתנה לרוכשים אופציה לרכוש את יתרת מניות תדיטל לאחר שנתיים. הסכם מכר מניות תדיטל ותכטל כולל תניות המסדירות את מערך היחסים העתידי בין המוכר לבין הנמכר. לשתיים מתניות אלה היבט תחרותי, המחייב בחינה בדבר השפעתן המסתברת על התחרות. הכבילה הראשונה מצויה בתניית אי-תחרות בין אי.סי.איי לבין תדיטל ותכטל; הכבילה השנייה מצויה בזכות סירוב ראשונה של תכטל על אספקת מעגלים מוכלאים לאי.סי.איי.

תניית אי-התחרות: בהתאם לתניית אי התחרות, לא תתחרה אי.סי.איי בפעילות תדיטל ותכטל, כל עוד יש לאי.סי.איי זכות למנות חבר בדירקטוריון החברות, ולתקופה של שלוש שנים לאחר שתסתיים זכותה למינוי חבר בדירקטוריון. משך התנייה לתקופה בת שש שנים, כך שבחלוף שש שנים תוכל אי.סי.איי להתחרות בעסקי החברות בלא תלות בזכויות השונות שיהיו לה במי מן החברות.

זכות הסירוב הראשון: בהתאם לתניית זכות הסירוב הראשון, נקבעה רשימת מוצרים – מעגלים מוכלאים – לגביהם נקבע מחיר מוסכם בין הצדדים, ובמקביל מקנה אי.סי.איי לתכטל זכות להשוות כל הצעת מחיר שתקבל אי.סי.איי לאספקתם אם ספק אחר יציע מחיר עדיף על זה שנקבע בין הצדדים. במקרה של שיוויון הצעות תהיה תכטל ספק המעגלים המוכלאים לאי.סי.איי. מנייה וביה, כוללת תניה זו הוראה לפיה תועברנה הצעות מתחרים עדיפות על המחיר הקבוע לעיון תכטל, כך שתוכל להשוות הצעתה.

3. השפעת ההסכם על התחרות

3.1 הענף הרלוונטי

התחום המרכזי בו עשויה התחרות להיות מושפעת מן ההסדר הוא תחום המעגלים המוכלאים, המיוצרים על-ידי תכטל ותדיטל לשימוש אי.סי.איי עצמה. מעגלים מוכלאים היו התפתחות טכנולוגית במהלך שנות ה-80 של המאה הקודמת, שעיקרה ביכולת לחסוך מקום בחיבור בין רכיבים אלקטרוניים למעגל מודפס. המעגל המוכלא הוא רכיב אלקטרוני היושב על מצע קרמי שהולחם לשקעים שהוכנו מבעוד מועד למעגל המודפס. ההתפתחות הטכנולוגית לא נעצרה בעשור

ההוא, וכיום נדחק מקומם של מעגלים מוכלאים לטובת טכנולוגיות חלופיות, שעיקרן מעגלים המחברים ללא הלחמה, באמצעות ממשקים בינם לבין המעגל המודפס.

בתחום ציוד התקשורת – עיקר עיסוקה של חברת אי.סי.איי – נדחקו המעגלים המוכלאים כליל אל מחוץ למוצרי הדור הנוכחי, והשימוש היחיד להם בהרחבת מערכות בהן נעשה מלכתחילה שימוש במעגלים מוכלאים ובחלקי חילוף להן. בתעשיות מסורתיות יותר מציוד תקשורת, דוגמת תעופה ורכב, בהן החלפת טכנולוגיות תדירה פחות, נעשה עדיין שימוש במעגלים מודפסים בהם משלבים מעגלים מוכלאים. בהתאמה, עיקר פעילות תכטל ותדיטל ביצוא מוצריהן לתחום התעופה והרכב.

המשק הישראלי פתוח ליבוא מעגלים מוכלאים, ואין בנמצא חסמי סחר דוגמת מכסים, תקנים או מכסות. עם זאת, מתאפיינים ההספקה בייצור על-ידי חטיבות מבית או בידי קבלני ייצור חיצוניים.

3.2 השפעת תניית אי-התחרות על ענף המעגלים המוכלאים

הגנת אי-התחרות מצד המוכר, כל עוד היא תחומה בפרק זמן ובמרחב גיאוגרפי תואם לשווקים הרלבנטיים, מאפשרת למוכר לקבל את תמורת עסקו מן הקונה, כאילו בא הקונה בנעלי המוכר, בבחינת בלעדיות המידע, הנסיון והקשרים המסחריים המצויים בדלת אמות העסק הנמכר.¹ בהעדר כל תחליפיות בין מוצרי אי.סי.איי למוצרי תדיטל ותכטל, הגבלת התחרות בתניה סבירה ומשרתת את תכלית העסקה.

3.3 השפעת תניית זכות הסירוב הראשון על ענף המעגלים המוכלאים

המטען התחרותי הצרור בתניות זכות סירוב ראשון משתנה בהתאם לנוסח התניה, היקפה, ומשמעותה הכלכלית בנסיבות המיוחדות לכל ענף וענף. ההשפעה התחרותית הישירה של זכות סירוב ראשון באספקת מוצר מצויה בהפחתת תמריצי המתחרים בספק בעל זכות הסירוב, להציע מרכולתם למקנה הזכות. הואיל והצעת מחיר כרוכה לא אחת בעלויות עבור המציע, יש בעצם ההצעה עלויות עסקה. כאשר תוחלת השתכללות הצעת המחיר לכלל עסקה נמוכה, יחסכו ספקים בכוח את עלויות ההצעה. זכות סירוב ראשון גם יוצרת זכות התמודדות לא שיוויונית, ויש לה בנסיבות מתאימות "אפקט מצנן" על התחרות בו. לפיכך, התוצאה המסתברת מזכות סירוב ראשון עלולה להיות דומה לתוצאת זכות בלעדיות.² לצד ההשפעה הישירה שלעיל, עשויה זכות סירוב ראשון להוות, בנסיבות מסויימות, מכשיר בידי חברי קרטל לפיקוח על קיומו. פיקוח זה מושג באמצעות לקוח (מקנה זכות הסירוב הראשון), אשר מזמין הצעות מחיר מהשחקנים בשוק המקורטל, ומכוח זכות הסירוב מיידע את מקבל זכות הסירוב בפרטי ההצעות שהתקבלו אצלו.

¹ ע"א 6222/97 טבעול (1993) בע"מ נ' שף הים (1994) בע"מ ואח'; 1998 הגבלים עסקיים 3003021.

² בפסק הדין בעניין איסכור ציין בית-הדין להגבלים עסקיים כי בנסיבות שם אינו נדרש להכריע האם זכות סירוב ראשונה מהווה הסדר כובל לפי סעיף 2(ב)(3) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. ראו ערר 1/97 איסכור שירותי פלדות ואח' נ' הממונה על הגבלים עסקיים ואח'; 1997 הגבלים עסקיים 3002667.

אם קיים קרטל בשוק מציעי המחיר, יש למקבל זכות הסירוב מנגנון המידע אותו על הפרת הוראות הקרטל, המאפשר לו למנוע את העסקה המפירה.³

בנסיבות כאן אין חשש כי תניית זכות הסירוב הראשון תפגע פגיעה של ממש בתחרות בענף המעגלים המוכלאים. ראשית, המעגלים המוכלאים בהם עושה אי.סי.איי שימוש מיוצרים לפי מפרט שנערך על-ידה ולצרכיה הייחודיים. סדרות הייצור קטנות ומשקפות שוק מוצר המצוי בדעיכה. בנוסף, כאמור לעיל, מלכתחילה מתמקד הייצור בתחום בייצור פנימי לחברת האם; לפיכך, ההסתברות כי תתקיים תחרות על אספקת מעגלים מוכלאים לאי.סי.איי קטנה מלכתחילה. שנית, שונות המוצרים בתחום המעגלים המוכלאים וההתאמה לצרכי כל לקוח מקשים מאוד על קיום קרטל בשוק זה. בדיקות הרשות לא העלו חשש כי זכות הסירוב הראשון תסייע ביצירת תנאים לפעילות קרטל.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה חמש שנים מהיום.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ד"ר דוד תדמור
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ג' תמוז תש"ס
06 יולי 2000

³ I. Ayres **Hows Cartel Punish: A Structural Theory of Self-Enforcing Collusion**, Columbia L.R., vol. 87 (1987) 295, 316.